

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

אמאי יבמה תיהו תיבתא דרבי יוחנן. וא"ת דלמא לא תחלוץ משום שמה תמנא מעוברת ולד של קיימא וולד אינו פוטרי עד שילא לאויר העולם וי"ל דלהא ליכא למיחש דמוך שלשה ודאי לא תנשא ולאחר ג' נמי אס תמנא מעוברת לא יבא לטעות ועוד שלא ישא אדם מעוברת חצרו: **משום** דמפסיד לה מוונאי. לפי טעם זה לא תחלוץ דמתני' עולה טובה קמ"ל: **אלא** ארוסה גרושה **מאי איבא** ל"מיימר. וא"ת לריש לקיש ארוסה כיון דלא מיעברא אמאי לא תחלוץ וי"ל דלר"ל גזרו ארוסה אטו נשואה אבל לר' יוחנן נשואה גופה משום כרוח בעלמא ליכא למגור ותימה דאמאי נקט גרושה דמארוסה גרידא הוה מצי למיפריך: **קרא** עריו המקרא הוה. וא"ת לר"ל תקשי ליה מרבי יוסי וי"ל דלר"ל נמי אינה חוללת תוך ג' משום דאינה עולה ליבוס: **הספקות** חולצות ואלא מתיבמות.

מפני האיבול: **גמ'** בשלמא לא תתייבם שמה יהיה הולד בן קיימא וקא פגע באיסור אשת אח דאורייתא אלא לא תחלוץ אמאי ליבמה תיהו תיבתא דר"י דאמר **חליצת** מעוברת שמה חליצה ולא מי אותביניה לר' יוחנן חדא זימנא ליבמא מהא נמי תיהו תיבתא לא הכא היינו טעמא **שמה** יהא ולד בן קיימא ונמצאת אתה מצריכה כרוח לכהונה ונצרכה דלמא איבא דהואי בחליצה ולא הוי בהכרוח ומפסולה מן הכהונה תינה אלמנה גרושה מאי איבא למימר משום דמפסיד לה מזונות תינה נשואה ארוסה גרושה מאי איבא למימר אלא משום דרבי יוסי דתניא **מעשה** באדם אחד שבא לפני רבי יוסי **א"ל** מהו לחלוץ בתוך ג' **א"ל** לא תחלוץ ותחלוץ ומה בכך קרא עליו מקרא זה **ואם** לא יחפוץ הא אם חפץ יבם **א"ל** כל העולה לייבום עולה לחליצה כו' מתיב רב חיננא הספקות חולצות ולא מתיבמות מאי ספקות אילימא ספק קדושין אמאי לא מתיבמות תתייבם ואין בכך כלום אלא לאו ספק שקידש אחת משתי אחיות ואינו יודע איזו מהן קידש וקתני חולצת **הכי** השתא התם אם יבא אליהו ויאמר דהא קידש בת חליצה וייבום היא הכא אם יבא אליהו ויאמר דהא לא איעברה מי משגח ביה וייבמין לה **הא** קטנה דלאו בת איעבורי היא ואפ"ה צריכה להמתין ג' חדשים **ת"ר** ריבמה שלשה חדשים הראשונים נזונת משל בעל מכאן ואילך אינה נזונת לא משל בעל ולא משל יבם עמד בדין וברח נזונת משל יבם נפלה לפני יבם קטן (מאי) מיבם לית לה מבעל מאי פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר אית לה וחד אמר לית לה **וההלכתא** לית לה משמאי קנסוה **ת"ר** ויבמה שחלצו לה אחים בתוך שלשה צריכה להמתין שלשה חדשים לאחר

מוסף רש"י

מפני האיבול. שאסורה לחלוק כל מי אבנה, אבל גרושה מילתא מיד (שורבין 100). חליצת מעוברת שמה חליצה. הישא דהפילה דלגילא מילתא דנת חליצה הואי (לעיל 77). מצריכה כרוח הישא לכהונה. להכחיף שלא יתעורר וימנע (קטן 100). כל העולה לייבום. לזקת יבוס. עולה לחליצה. (לעיל 77). שלשה חדשים הראשונים. שאינה יכולה לא להנשא ולא להתייבם, מונת משל בעלה (כתובות 100). עמד בדין. ואמרה לו כנס את חלוץ (100).

גליון הש"ס

גמ' הכי השתא התם אם יבא אליהו. עיין לקמן דף ק"ז ע"ב תוס' ד"ה אין משעין:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חלה משום וכו' חליצה היא דהאי איהו: (ב) ד"ה הכי קטנה וכו' משום דלא אפשר. נ"ב ע"ל דף ג ע"ב:

תוספות ישנים

כל שאינה עולה לייבוס [אינה] עולה לחליצה. ואין להקשות א"כ איך קאמר ר' יוחנן חליצת מעוברת שמה חליצה הא אינה עולה לייבוס משום שמה היא ולא בן קיימא וא"כ לא תשא עולה לחליצה וי"ל דדוקא לכתחלה אין לחלוץ מעוברת משום דלא מצי לייבמה אבל יעצד מהינא החליצה כי חוץ שהפילה דלא חויה לייבוס:

מפני האיבול. אבילות. והאי כל הנשים יתארכו לאו למעוטי ארוסה לינשא דהתם כו' יהודה קצירא ליה דגזי הבחנה רבי יוסי מקיל טפי מרבי יהודה כדאמר בשלהי גמ' דארבעה אחין (לעיל דף לה). אלא באבילות אחי לפלוגי עליה: **גמ'** אלא לא תחלוץ אמאי. ולאחר ג' אס אינה מעוברת תנשא או אס הפילה תנשא דהא חלצה: **לימא** סיהוי סיוצתיה דר' יוחנן. ומשום הכי לא תחלוץ שמה תפיל ותנשא בחליצה זו וחליצת מעוברת לא שמה חליצה: **ולאו** מי אופטיניה. בריש פירקין (דף לה): **לימא** מהא נמי סיהוי סיוצתיה. ונפקא מינה דאי מיתרצה קמיתא מיקוס הך: **גרושה** מאי איבא למימר. אמאי לא תחלוץ. אס הימה גרושה מאחר קודם שנשאה אחיו של זה דהא פסולה היא לכהונה וקיימא מאי איבא למימר אמאי לא תחלוץ: **משום** מוונאי. דאית לה כל שלשה מנכסי בעלה דתניא בצרייתא בשמעתינן ואי חלצה לית לה מוונאי ואיכא לא מצי מינכסא עד לאחר שלשה ומפסיד לה: **ארוסה** וגרושה. גרושה שנתארכה ומת בעלה ונפלה ליבוס מן האירוסין תחלוץ בתוך שלשה דהכא לאו משום מוונאי איבא דארוסה לית לה מוונאי מצעל ולא משום כרוח לכהונה דהא פסולה היא משום גרושין קמאי: **אלא** משום דרבי יוסי. כל העולה ליבוס כו' וזו הואיל ואינה עולה ליבוס בתוך ג' כדאמרן לעילי' שמה יפגע באשת אח אינה עולה השערה לפני הוקנים לחליצה. ולרבי יוחנן לא מיקשי דאי חלצה ודאי חליצה **הי** דהאי אינה עולה לחליצה לאו חליצה פסולה משמע שהרי כמה נשים שנינו חולצות ולא מתייבמות היכא דלא אפשר אלמא חליצה היא ומיהו היכא דאפשר לאתמוני עד שתרצה ליבוס משהינן: **אילימא** ספק קידושין. כגון זרק לה אחי קידושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה: **אמאי** לא מתייבם ספייבם. ממ"נ אי היא יבמתו שפיר מייבם ואי לאו קידושין הוו נכרית בעלמא נסיב: **שקידש** אחס משפתי אחיות ואינו יודע איזה מהן קידש. ומת שפיהן חולצות ולא מתייבמות דלא מצי לייבומי דלמא פגע באחות זקוקה. והא הכא דלינה

עולה לייבוס לחליצה ולא אמרי' תמתין עד שיצואו עדים ויצרכו את יבמתו: **הכי** השתא **הספ**. עולה לייבוס היא אי הוה ידעינן לה אבל הכא אס יבא אליהו ויאמר לא מיעברא מי משגחין ביה ותמיבם: **הכי** קטנה **דלאו** כה איבצורי היא כו'. הלכך לא חלצה. וכל הנך דאמרנו רבנן חולצות ולא מתייבמות כגון אחות חלוצתו ואחות זקוקתו וספק זרת ערוה התם **הי** משום דלא אפשר הוא דאס כן לעולם תאסר הלכך כיון דמדאורייתא בת ייבוס היא חלצה אבל הכא דאפשר לשהויי משהינן ואלא הדבר בהיתר: **שלשה** חדשים **הראשונים**. שאינה יכולה להנשא מחמת בעלה: **נוונת** משל בעלה. שכן כתב לה [כתובות 100]: **את** תהא יתבא צביתי ומתנא מנכסי כל יומי מיגר ארמלותיך: **מכאן** ואילך אינה נוונת לא משל בעל ולא משל יבם. ואינה דומה לשאר אלמנה דהתם כל זמן שלא נשאת לאחר ואומרת מחמת פלוני בעלי שכבודו גדול עלי יש לה מזונות אבל הנך לאגידא ציבס לפיכך אין לה על נכסי בעל מזונות ולא משל יבם עד שתכנס לחופה: **עמד** בדין. שתבעתו בדין או כנוס או פטור וזרחה: **נוונת** משל יבם. דקנסית ליה: **לריכה** להמפין. עד שיהיו לה ג' חדשים מיום מיתתה הי

עולה לחליצה ולא אמרי' תמתין עד שיצואו עדים ויצרכו את יבמתו: **הכי** השתא **הספ**. עולה לייבוס היא אי הוה ידעינן לה אבל הכא אס יבא אליהו ויאמר לא מיעברא מי משגחין ביה ותמיבם: **הכי** קטנה **דלאו** כה איבצורי היא כו'. הלכך לא חלצה. וכל הנך דאמרנו רבנן חולצות ולא מתייבמות כגון אחות חלוצתו ואחות זקוקתו וספק זרת ערוה התם **הי** משום דלא אפשר הוא דאס כן לעולם תאסר הלכך כיון דמדאורייתא בת ייבוס היא חלצה אבל הכא דאפשר לשהויי משהינן ואלא הדבר בהיתר: **שלשה** חדשים **הראשונים**. שאינה יכולה להנשא מחמת בעלה: **נוונת** משל בעלה. שכן כתב לה [כתובות 100]: **את** תהא יתבא צביתי ומתנא מנכסי כל יומי מיגר ארמלותיך: **מכאן** ואילך אינה נוונת לא משל בעל ולא משל יבם. ואינה דומה לשאר אלמנה דהתם כל זמן שלא נשאת לאחר ואומרת מחמת פלוני בעלי שכבודו גדול עלי יש לה מזונות אבל הנך לאגידא ציבס לפיכך אין לה על נכסי בעל מזונות ולא משל יבם עד שתכנס לחופה: **עמד** בדין. שתבעתו בדין או כנוס או פטור וזרחה: **נוונת** משל יבם. דקנסית ליה: **לריכה** להמפין. עד שיהיו לה ג' חדשים מיום מיתתה הי

לאחר